

Gäller för: Kommunstyrelsen

Dokumentansvarig: Ekonomichef

Dnr : **178826**

Budgetunderlag kommunstyrelsen 2025-2027

Budgetunderlagets funktion

Under hösten 2023 beslutades om en ny budgetprocess vilket innebär att kommunfullmäktiges budgetbeslut även innehåller preliminära ramar för nästkommande år. Utifrån dessa preliminära ramar ska respektive nämnd upprätta budgetunderlag som beskriver konsekvenserna av den preliminärt tilldelade ramen samt kompletterande information/specificering av förändrade behov senast augusti månad. I denna rapport beskrivs kommunstyrelsens budgetunderlag för 2025–2027.

Inför 2024 genomfördes en organisationsförändring som för kommunstyrelsens del innebär en utökad verksamhet då ansvar samt organisation för plan- och exploatering samt strategisk fastighets förs över från samhällsbyggnadsnämnden.

Kommunstyrelsen har en särställning jämfört med övriga nämnder på så sätt att uppdraget är bland annat att samordna, leda och stödja övriga nämnder/förvaltningar. Detta uppdrag behöver utvecklas. Vissa uppdrag, åtaganden och behov som kommunen har uppfylls till viss del eller inte alls och ett aktivt ställningstagande måste göras. I vissa frågor kommer förstärkningar på kommunstyrelsen innebära fördelar för övriga nämnder medan minskningar i många fall kan innebära suboptimering.

Preliminär budgetram 2025

Ram 2024	76,8
Solceller	-0,2
Bredband	-0,5
Digitalisering DP	-0,5
Förändringsuppdrag	-0,8
Ram 2025	74,8

Kommunstyrelsens ram föreslås minskas från 76,8 till 74,8 mnkr vilket beror på det förändringsuppdrag som givits samt engångstillskott under 2024 som avgår inför

2025. Kommunstyrelsen får inga tillskott baserat på befolkningstillväxt och har heller inga större interna eller externa intäkter, utan har en helt ramfinansierad budget.

Önskemål om utökad ram

Under våren 2024 har kommundirektörens ledningsgrupp (KLG) gjort en gemensam prioritering över förvaltningsgränserna utifrån de behov som identifierats i kommunens olika verksamheter. Utifrån prioriteringen har behoven/önskemålen bedömts enligt följande definitioner:

Kostnadsökningar: Rena kostnadsökningar som inte går att undvika, dvs oavsett om något beslut fattas eller inte kommer förändringen innebära ökade kostnader för kommunen. Om medel inte tillskjuts måste det ske en omprioritering inom den aktuella nämndens ram. För kommunstyrelsens del finns Microsoft-licenser (0,3 mkr) samt BRÅ-samordnare (0,4 mkr) i denna kategori

Prioriteringar: Identifierade behov som kan vara svåra att undvika eller som innebär ett stort mervärde för verksamheter och fördelas i tre olika klasser baserat på KLGs bedömning (högre, lägre och ej prioriterat). För kommunstyrelsens del är de högre prioriterade behoven utredningsbudget fastighet (0,5 mkr) samt HR-medarbetare (0,8 mkr). För kommunstyrelsens del finns även två behov kommunikatör (0,8 mkr) samt e-handel/avtalscontroller (?) som har bedömts som ej prioriterat i nuläget men som kan bli aktuellt kommande år.

Ökade licenskostnader, 0,3 mkr

Kommunstyrelsen ansvarar för licensiering av operativsystem, servrar, databaser och office-paketet. Dessa licenser består av en mängd olika komponenter och licensieringsmodeller där kommunen har stöd ifrån en licenspartner för att hitta rätt nivå. Licenskostnaderna justeras vart tredje år och den senaste ägde rum 2024, med ganska stora prisökningar som följd. Under de senaste åren har en mängd förändringar gjorts för att motverka de ständigt ökade priserna men trots det bedömer kommunstyrelsen att kostnadsökningen för 2024 års licensförnyelse uppgår till ca 0,3 mkr.

Lag om kommunernas ansvar för brottsförebyggande arbete, 0,4 mnkr

Den 1 juli 2023 träder en ny lag i kraft som ger kommunerna ett brottsförebyggande ansvar. Lagen föreslås heta Lag om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete.

Den nya lagen pekar på att det krävs ett gemenskap strukturerat och långsiktigt brottsförebyggande arbete i hela samhället. Kommunernas uppdrag innebär att de tillsammans med Polismyndigheten utgör kärnan i det lokala brottsförebyggande arbetet. För att säkerställa att kommunernas brottsförebyggande arbete är effektivt och kunskapsbaserat regleras alltså kommunernas ansvar i en ny lag.

Enligt lagen ska kommunerna ta fram en lägesbild över brottsligheten i kommunen och utifrån denna ta ställning till behovet av åtgärder och besluta om en åtgärdsplan. Kommunerna ska också ta ansvar för samordningen av det lokala brottsförebyggande arbetet och inrätta en samordningsfunktion.

Kommunen har fått statliga medel motsvarande en halvtidstjänst för att förstärka arbetet inom säkerhet och civilt försvar. Då det finns beslut om heltid i kommunen har den tjänsten kombinerats med ett uppdrag inom BRÅ. Statliga medel får inte användas för BRÅarbetet utan detta ska finansieras av kommunen själv.

Då det under föregående år i dialog med förtroendevalda och tjänstepersoner att lösa uppdraget inom befintliga tjänster behöver därför kommunstyrelsen medel motsvarande 400 tkr för att kunna utföra det lagstadgade uppdrag som kommunen har inom det brottsförebyggande arbetet.

Tjänsten är redan tillsatt och skulle medel inte skjutas till måste kommunstyrelsen besluta om vilken annan tjänst som måste avvecklas för att finansiera uppdraget.

Utredningsbudget fastighet, 0,5 mnkr

I kommunens lokalresursplan finns flera olika projekt som är i ett tidigt stadiet där det kan behöva genomföras olika former av lokaliseringstudier eller förstudier som inte kan belasta ett investeringsprojekt. Tidigare har flera liknande utredningar redovisats felaktigt på investeringsprojekt och senare nedskrivits med en negativ resultatpåverkan som följd. För att inte riskera att projekt blir fördröjda samt minska risken för framtida nedskrivningar föreslår kommunstyrelsen att en

utredningsbudget inrättas på 0,5 mnkr. Alternativ kan driftsmedel skjutas till varje enskilt projekt men det kommer innebära längre ledtider då det ibland kan vara svårt att veta när och hur mycket insatser som behövs för varje projekt.

HR-medarbetare, 0,7 mnkr

HR-avdelningen uppdrag är att vara en stöd- och kontrollfunktion som ska stödja och coacha chefer inom hela HR-området. Detta görs dels genom att ta fram och underhålla processer inom hela löne-/och HR-området, dels genom att stödja och stötta chef när det gäller alla frågor som rör medarbetare, arbetsmiljö, rekrytering och arbetsrätt. Utöver detta har HR-avdelningen ansvar för systemförvaltning och utveckling i flera stödsystem inom HR-området som chefer i organisationen använder dagligen. HR har ansvar för både det strategiska arbetet och det dagliga chefsnära arbetet.

HR-avdelningen har sedan 2016 bestått av samma antal medarbetare trots att organisationen växer och att kraven förändras. Antalet anställda har ökat med ca 100 månadsavlönade och antalet chefer har ökat med ca 10 sedan 2016. Kraven på redovisning till andra myndigheter, kraven på att ta fram handlingsplaner och dokument i lagstiftning etc. har också ökat markant sedan 2016.

Det har införts fler system för att hjälpa cheferna att uppfylla krav i lagstiftning, exempel på detta är till exempel rehabilitering av medarbetare som är långtidsfrånvarande från arbetet, för att uppfylla lagen om anställningsskydd och arbetsmiljölagstiftningens krav om uppföljning av arbetsmiljön. Dessa system kräver systemförvaltning och utveckling för att vara ett stöd till cheferna att uppfylla sina skyldigheter i enlighet med olika lagstiftningar.

HR avdelningen är utifrån dessa förutsättningar underbemannad och tvingas göra hårda prioriteringar av vad som ska göras och kan då inte ge organisationens chefer de stöd de behöver i de olika personalrelaterade processerna. Det som också prioriteras bort är det strategiska arbetet som till exempel arbetet med kompetensförsörjning, arbetsmiljö, att vara en attraktiv arbetsgivare, chefsutveckling och medarbetarutveckling. Även utvecklingen och förvaltningen av verksamhetssystemen inom HR måste nedprioriteras.

Det innebär att HR avdelningens arbete idag genomförs i ett här och nu perspektiv och inte utifrån ett strategiskt planerat arbetssätt. En liknelse är att arbetet endast sker för att släcka bränder och hela tiden ta sig an nya brandhärdar som uppstår men inte att arbeta med det förebyggande arbetet så att bränderna inte uppstår. Detta skapar inte förutsättningar för organisationens chefer att skapa en god arbetsmiljö där medarbetare trivs och mår bra på sitt arbete. På sikt kan det också medföra att det blir svårare att rekrytera nya medarbetare men även att behålla medarbetare.

För att kunna fokusera på både det verksamhetsnära arbetet och det strategiska arbetet behöver HR-avdelningen en HR-medarbetare till. Genom att anställa en till HR medarbetare till kan fokus läggas på att förbättra och utveckla processerna inom HR-området, öka stödet till cheferna i organisationen och också arbeta med de strategiskt viktiga frågorna så som kompetensförsörjning, rekrytering och arbetsmiljö. Det skulle ge chefer i hela verksamheten bättre förutsättningar att vara chef och skapa den goda arbetsmiljön och därmed vara en attraktiv arbetsgivare.

Kostnaden för en HR-medarbetare beräknas till ca 0,7 mnkr. För att möjliggöra en medarbetare till på HR-avdelningen behöver kommunstyrelsen täckning av kostnaderna.

Hantering av förändringsuppdrag

Kommunstyrelsen får inga tillskott baserat på befolkningstillväxt eller liknande utan har en helt anslagsfinansierad budget. Det innebär att det inte sker något tillskott till verksamheten med automatik. Kostnaderna under kommunstyrelsen kan delas in i två delar.

Den kommunövergripande delen som t.ex. finansierar gemensamma lokaler, räddningstjänst, kollektivtrafik osv. är väldigt svåra att påverka och bestäms på många sätt av andra än kommunstyrelsen själva.

Den andra delen är kommunstyrelsens egna verksamheter med ekonomi/IT, HR/Lön och administrativa enheten. Dessa kostnader går att minska men det

kommer få konsekvens för övriga nämnder. Förvaltningens bedömning är att det snarare behövs satsas på kommunstyrelsens verksamheter för att erbjuda ett än bättre stöd än att det minskas. Det finnas annars risker att nämnderna behöver bygga upp egna suboptimerade funktioner inom de områden där kommunstyrelsen behöver minska.

Som tidigare nämnts riskerar kostnadsminskningar på kommunstyrelsens verksamhet leda till utökade kostnader eller minskat stöd för kommunens övriga nämnder. Detta är något kommunstyrelsen gärna undviker men samtidigt måste kommunstyrelsen i första hand säkerställa finansiering åt övergripande funktioner samt funktioner som säkerställer kommunstyrelsens uppdrag att leda och samordna. Vissa mindre kostnadsbesparingar kan genomföras utan större konsekvenser och det är något som förvaltningen har arbetat aktivt med under flera år, men det finns mer att göra.

Kommunstyrelsen har under flera år visat på ganska stora överskott och det har inneburit att kommunstyrelsen ibland har tagit kostnader som kanske egentligen skulle höra hemma i en annan nämnd, detta har inte på något sätt varit optimalt utifrån ett ekonomistyrningsperspektiv men samtidigt ett smidigt sätt att hantera vissa kostnader, det rör främst kostnader inom IT. Den möjligheten kommer minska i takt med att kommunstyrelsens budget minskas.

Preliminär budgettram 2026–2027

E-handel/avtalscontroller

Ett område där många kommuner har identifierat en effektiviseringspotential är inom e-handel och genom att bli bättre på att följa upp avtalade villkor. E-handel innebär för kommunens del att leverantörer och deras artiklar läggs upp i ett internt e-handelssystem och sedan sker alla beställningar i det systemet snarare än i leverantörens egna webshop. Det innebär att kommunen kan styra vilka produkter som ska köpas in utifrån det upphandlade sortimentet. Det finns även möjligheter att välja produkter utifrån miljö/klimat kriterier. En fördel med e-handel är det förenklar fakturaadministrationen genom att leverantörsfakturan matchas mot beställningen och kan gå direkt till betalning om allt stämmer.

Kommunikatör

Det finns inom kommunens organisation önskemål om att utöka resurserna inom kommunikation bl.a. för att kunna vara synlig på sociala medier.

E-arkiv

Kommunen har ingått i ett samverkansavtal avseende e-arkiv som kan komma innebära ökade kostnader from 2026. I dagsläget finns 0,3 mnkr avsatt i KS budget och bedömningen är i dagsläget att det kommer räcka, men då upphandling ännu ej är klar kan det komma att ändras.

Investeringar

Enligt kommunens riktlinje för investeringar klassificeras investeringar i tre kategorier.

Reinvesteringsbudget avser återkommande mindre investeringar som primärt används för att ersätta en befintlig tillgång, kapitalkostnader för dessa täcks normalt inom nämndens ram.

Investeringsprojekt är beslutade investeringsprojekt som ska genomföras och **investeringsplan** som beskriver investeringsbehoven under en 10 års period. Investeringsbehov i form av helt nya lokaler eller omfattande ombyggnationer finns med i den långsiktiga investeringsplanen men beskrivs närmare i kommunens lokalresursplan och genomförs av kommunstyrelsen.

Reinvesteringsbudget

Kommunstyrelsen räknar med ett behov på reinvesteringsbudget på ca 3 mnkr om året för IT samt ytterligare 1 mnkr för ospecificerade investeringar t.ex. inventarier och mindre inköp av system.

Investeringsprojekt

I dagsläget är det enda investeringsprojekt som är beslutat för genomförande under 2025, gruppbostad LSS, 37 mnkr.

Utöver beslutade projekt har kommunstyrelsen ansökt om investeringsmedel för skolområdet i Olsfors på 2 mnkr för rivning av fastigheter samt anläggande av tillfällig parkeringsplats i anslutning till skolområdet.

Förvaltningens bedömning är att samtliga investeringar kommer fortgå enligt plan och budgeterade summor behövs för ändamålen.

Investeringsplan

För kommunstyrelsens del återfinns de planerade investeringarna i kommunens övergripande investeringsplan som beskrivs närmare i lokalresursplanen. De projekt som i dagsläget bedöms som mest aktuella för investeringsbeslut är

fortsatt utveckling av skolområdet i Olsfors, ny högstadieskola i Bollebygd samt nytt äldreboende.